

การวิเคราะห์สมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอน
ในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย : กรณีศึกษากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

AN ANALYSIS OF EARLY CHILDHOOD STUDENTS TEACHERS'
COMPETENCIES CONCERNING LEARNING MANAGEMENT: A CASE STUDY
OF RAJABHAT UNIVERSITIES

กุลชาติ พันธวรกุล
Kullachat Pantuworakul

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
Instructor in Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat
University under the Royal Patronage, Pathum Thani
E-mail: kullachat@vru.ac.th

Received:	September 9, 2019
Revised:	February 5, 2020
Accepted:	February 6, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการวัดและประเมินผล และ 2) เปรียบเทียบสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีระดับเกรดเฉลี่ยแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ที่กำลังปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งสิ้น 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วยการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านการวัดและการประเมินผล และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะของนักศึกษา จำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ยพบว่า โดยภาพรวมนักศึกษามีสมรรถนะไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ

สมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การศึกษาปฐมวัย

ABSTRACT

The purpose of this research were to 1) study the levels of competencies related to the learning management of student teachers in early childhood education at Rajabhat-affiliated universities in 3 aspects: teaching and learning management, learning environment establishment, and assessment, and 2) compare the levels of competencies related to learning management of the student teachers in early childhood education at Rajabhat universities classified by the grade point average. The sample were 385 fifth-year early childhood program student teachers of the faculty of education who were teaching in school-based classrooms during the academic year B.E. 2561. The tools used in this particular research included questionnaires. The data were analyzed using descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and F-test for one-way analysis of variance.

The main findings of this particular can be shown as follows: 1) the student teachers' level of competencies related to learning management as a whole was at a high level ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.43). When each aspect was considered individually, their competencies related to learning environment establishment was at the highest level, followed by those related to assessment and evaluation in education, and instruction, respectively. 2) A comparison of student teachers' competencies classified by the grade point average revealed that all of them achieved the same competency level.

Keywords

Competencies Concerning Learning Management, Early Childhood Education

ความสำคัญของปัญหา

ครูเป็นบุคคลสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการปฏิรูปการศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Office of the Education Council, 2010) โดยเฉพาะครูที่สอนในระดับปฐมวัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน ครูปฐมวัยจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้องในศาสตร์ทางการจัดการศึกษาปฐมวัย และมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาเด็กแบบองค์รวม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กเป็นสำคัญ (Ministry of Education, 2017a) โดยการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูถือเป็นเป้าหมายสำคัญอันดับแรกของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่คุรุสภาได้กำหนดไว้ ซึ่งการจะพัฒนาให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีคุณภาพนั้น (Jaruarayanon, 2014) นักศึกษาครูปฐมวัยจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์ที่ได้วางแผนไว้ การผลิตสื่อการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และการทำวิจัยในชั้นเรียน (Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under

the Royal Patronage, 2019) ซึ่งปัจจุบันการปฏิรูปการศึกษาส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐานสามารถผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสำหรับยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีหลายประเทศให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ โดยมีการกำหนดสมรรถนะครู ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการขับเคลื่อนคุณภาพของครูในปัจจุบัน (Dachakupt and Khaengkhan, 2008)

สมรรถนะครูที่จะใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) สมรรถนะหลัก (Core competency) ซึ่งเป็นสมรรถนะพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม 2) สมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) เป็นสมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของแต่ละตำแหน่งสายงานครู ประกอบด้วยสมรรถนะ 5 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์สังเคราะห์ และการวิจัยและการสร้างความร่วมมือกับชุมชน และ 3) สมรรถนะด้านวินัย คุณธรรมจรรยาบรรณและจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นคุณลักษณะร่วมที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องยึดถือเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตน ได้แก่ คุณลักษณะด้านวินัย การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ และความรับผิดชอบในวิชาชีพ (National Institute for Development of Teachers, Faculty Staff and Educational Personnel, 2006)

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) (2018) ได้กำหนดสมรรถนะครูปฐมวัยตามกรอบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วย 1) เนื้อหา ความรู้ วิธีสอน และการประเมินผล 2) การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) สมรรถนะด้านการมีส่วนร่วมและการสร้างความร่วมมือ และ 4) การพัฒนาในวิชาชีพครูปฐมวัยให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย แต่สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่าครูมีปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องจิตวิทยาและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยวิธีการท่องจำที่ขัดต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ไม่ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความคิด แรงสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้เกินความจำเป็น ไม่ให้อิสระเด็กในการแสดงออก (Office of the Education Council, 2007) ซึ่งคุณลักษณะที่เป็นปัญหาดังกล่าวของครูปฐมวัย จึงทำให้ครูปฐมวัยยังไม่สามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาเด็กให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้ นอกจากนี้ การจัดการศึกษาของไทยยังพัฒนาไม่ถึงขีดที่จะสร้างคนให้มีทักษะในการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นครูปฐมวัยจึงมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักการการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ควรเริ่มตั้งแต่การเป็นนักศึกษาครูในสถาบันฝึกหัดครู เพื่อปลูกฝังความรู้ ทักษะ เจตคติ นำไปสู่การเกิดสมรรถนะเพื่อให้เป็นครูปฐมวัยที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นแกนหลักของกลุ่มผู้นำในการสร้างบัณฑิตครูในบริบทไทย

การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยดังกล่าว แสดงถึงความสำคัญของสมรรถนะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยเฉพาะในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ของวิชาชีพครูปฐมวัย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะ

เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศรีอยุธยา โดยศึกษาในบริบทของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมสมรรถนะนักศึกษาครูปริญญาตรี นำไปสู่การเป็นครูที่มีศักยภาพในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาในสังคมปัจจุบัน และช่วยยกระดับการจัดการศึกษาศรีอยุธยาในประเทศไทยให้มีคุณภาพต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศรีอยุธยา ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีระดับสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการวัดและประเมินผลเป็นอย่างไร
2. นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศรีอยุธยา ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีระดับเกรดเฉลี่ยต่างกัน จะมีสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศรีอยุธยา ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศรีอยุธยา ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยจำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะครูปริญญาตรี สมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดทางการวิจัย ดังเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดทางการวิจัย

สมรรถนะครูปฐมวัยที่ศึกษา	สมรรถนะหลัก	สมรรถนะย่อย
สมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย	1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	1.1 การวางแผนการจัดประสบการณ์ 1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 1.3 การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้
	2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	2.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 2.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางบุคคล 2.3 การสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้
	3. ด้านการวัดและการประเมินผล	3.1 การสร้างหรือเลือกใช้เครื่องมือในการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ 3.2 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ 3.3 การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาเด็ก

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่งทั่วประเทศที่กำลังปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 1,699 คน จำแนกตามกลุ่มภูมิภาค (Office of the Higher Education Commission, 2019)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่กำลังปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 316 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973 cited in Kaemkate, 2009) เพื่อประมาณค่าสัดส่วนประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามซึ่งการศึกษาต่อกับกลุ่มนักศึกษา เพื่อเพิ่มความมั่นใจในเรื่องของอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม ที่กำหนดค่าที่ยอมรับได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (Kaemkate, 2009) ผู้วิจัยจึงปรับขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 385 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Muti - stage sampling) โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยสุ่มมหาวิทยาลัยโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 กลุ่มภูมิภาค โดยผู้วิจัยเชื่อว่าพื้นฐานบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง มีปรัชญาที่อยู่บนพื้นฐานเดียวกัน และเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยที่พัฒนามาจากโรงเรียนฝึกหัดครู อีกทั้งบริบทด้านการจัดการเรียนรู้ก็มีรูปแบบที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นถือได้ว่ามีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) ระหว่างมหาวิทยาลัย จึงสามารถสุ่มมหาวิทยาลัยแห่งใดมาเป็นกลุ่ม

ตัวอย่างก็ได้ ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างมาจำนวนทั้งสิ้น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มภาคกลาง กลุ่มภาคใต้ กลุ่มภาคเหนือ และกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2) ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มมหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยทั้งหมด 5 กลุ่ม โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก ได้มหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวนทั้งสิ้น 8 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 6) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 7) มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และ 8) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3) ผู้วิจัยได้สุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่กำลังปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ที่ได้มาจากการสุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในข้อที่ 2 รวมทั้งสิ้น 385 คน เพื่อเป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง ในการสำรวจด้วยแบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานทางโทรศัพท์กับกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีนักศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างในเบื้องต้น เพื่อทำความเข้าใจในหลักการและการให้ความยินยอมในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยความยินดีจากทางมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างความมั่นใจและไว้วางใจจากกลุ่มมหาวิทยาลัยและผู้ประสานงาน อันจะส่งผลต่อคุณภาพของการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยทำหนังสือราชการจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงคณบดีคณะครุศาสตร์ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ผู้วิจัยสุ่มได้ทั้ง 8 แห่ง เพื่อขอทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่กำลังฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล และเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยนักวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลถูกต้องและครบถ้วน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนั้นกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยเอกสารที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามระดับสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ และคู่มือการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 45 วัน หลังจากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมเอกสารและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลพบว่า แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมดจำนวน 373 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.88 เป็นค่าที่ยอมรับได้ ซึ่งไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (Kaemkate, 2009) จากนั้นเมื่อได้ข้อมูลมากเพียงพอ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามระดับสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และเติมคำตอบ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ระดับสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา ครอบคลุมสมรรถนะ 3 ด้าน จำนวน 45 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

4.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามตามข้อบ่งชี้เนื้อหาในกรอบแนวคิดการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษา จากนั้นผู้วิจัยนำผลที่ได้มาคำนวณค่าความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.8 - 1.0 แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้มีคุณภาพมากขึ้น ก่อนจะนำไปนำร่องทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นได้นำข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการ ดังนี้

5.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

5.2 ข้อมูลสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

5.3 ข้อมูลเปรียบเทียบสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาจำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ย โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์สมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย: กรณีศึกษากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 97.30 มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.01 - 3.50 คิดเป็นร้อยละ 54.70 และส่วนใหญ่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 56.60

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาจำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ย ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา

สมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้	ระดับสมรรถนะของนักศึกษา		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.21	0.48	สูง
1.1 การวางแผนการจัดประสบการณ์	4.26	0.49	สูง
1.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.18	0.53	สูง
1.3 การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้	4.17	0.72	สูง
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4.38	0.45	สูง
2.1 การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	4.34	0.53	สูง
2.2 การจัดสภาพแวดล้อมทางบุคคล	4.45	0.49	สูง
2.3 การสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้	4.36	0.49	สูง
3. ด้านการวัดและการประเมินผล	4.24	0.52	สูง
3.1 การสร้างหรือเลือกใช้เครื่องมือในการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้	4.24	0.64	สูง
3.2 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้	4.24	0.56	สูง
3.3 การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาเด็ก	4.25	0.57	สูง
เฉลี่ยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน	4.28	0.43	สูง

ตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์มีสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะสูงสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านการวัดและการประเมินผล และด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

- 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษามีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนการจัดประสบการณ์
- 2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม นักศึกษามีสมรรถนะด้านการจัดสภาพแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางบุคคล
- 3) ด้านการวัดและการประเมินผล นักศึกษามีสมรรถนะด้านการวัดและการประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาเด็ก

3. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา จำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยจำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ย ดังแสดงในตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา จำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ย

สมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้	ระดับเกรดเฉลี่ย	n	$\bar{X}$	S.D.	ระดับสมรรถนะ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	2.51 - 3.00	76	4.11	0.44	สูง
	3.01 - 3.50	204	4.22	0.51	สูง
	3.51 - 4.00	93	4.25	0.46	สูง
	รวม	373	4.21	0.25	สูง
2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	2.51 - 3.00	76	4.36	0.45	สูง
	3.01 - 3.50	204	4.37	0.45	สูง
	3.51 - 4.00	93	4.43	0.44	สูง
	รวม	373	4.38	0.45	สูง
3. ด้านการวัดและการประเมินผล	2.51 - 3.00	76	4.07	0.51	สูง
	3.01 - 3.50	204	4.28	0.50	สูง
	3.51 - 4.00	93	4.30	0.52	สูง
	รวม	373	4.24	0.52	สูง
รวม	2.51 - 3.00	76	4.18	0.42	สูง
	3.01 - 3.50	204	4.29	0.43	สูง
	3.51 - 4.00	93	4.33	0.44	สูง
	รวม	373	4.28	0.43	สูง

ตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยามีสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ย ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับสูงทุกด้าน และมีค่าเฉลี่ยคะแนนใกล้เคียงกันในแต่ละระดับเกรดเฉลี่ย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.07, S.D. = 0.51 ถึง 4.43, S.D. = 0.44

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา จำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ย

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P	ผลการทดสอบรายคู่
1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม 3 ด้าน						
ระหว่างกลุ่ม	1.00	2	0.50	2.73	0.07	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	67.43	370	0.18			
รวม	68.43	372				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 0.00, $df1 = 2$, $df2 = 370$, $P = 1.00$						
2. สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน						
ระหว่างกลุ่ม	0.86	2	0.43	1.84	0.16	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	86.49	370	0.12			
รวม	87.35	372				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 0.65, $df1 = 2$, $df2 = 370$, $P = 0.53$						
3. สมรรถนะด้านการจัดสภาพแวดล้อม						
ระหว่างกลุ่ม	0.28	2	0.14	0.69	0.50	ไม่มีความแตกต่าง
ภายในกลุ่ม	73.56	370	0.20			
รวม	73.83	372				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 0.31, $df1 = 2$, $df2 = 370$, $P = 0.73$						
4. สมรรถนะด้านการวัดและการประเมินผล						
ระหว่างกลุ่ม	2.93	2	1.46	5.65*	0.04	พบความแตกต่าง 2 คู่ คือ กลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.01 - 3.50 > 2.51 - 3.00 และ 3.51 - 4.00 > 2.51 - 3.00
ภายในกลุ่ม	95.83	370	0.26			
รวม	98.76	372				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 0.00, $df1 = 2$, $df2 = 370$, $P = 1.00$ ทดสอบรายคู่โดยวิธี Bonferroni						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วยสถิติทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศรีมวีย์ ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ย พบว่า โดยภาพรวมนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยในระดับต่าง ๆ มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ในด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านการวัดและ

การประเมินผล พบว่า นักศึกษามีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Bonferroni ซึ่งผลการทดสอบ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) นักศึกษาที่มีระดับเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.01 - 3.50 มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลสูงกว่านักศึกษาที่มีระดับเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51 - 3.00 และ 2) นักศึกษาที่มีระดับเกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.00 มีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลสูงกว่านักศึกษาที่มีระดับเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51 - 3.00

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์สมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศรีสุริยราชวิทยาลัย : กรณีศึกษากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศรีสุริยราชวิทยาลัย มีสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และมีสมรรถนะย่อยทุกด้านอยู่ในระดับสูง สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะของนักศึกษามีด้วยกันหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็น การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของสาขาวิชาการศึกษาศรีสุริยราชวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ นักศึกษาได้ลงพื้นที่ในการปฏิบัติงานจริงตามวัตถุประสงค์ในการเป็นสถาบันฝึกหัดครูที่เน้นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ทุนบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมวิทยฐานะครู นอกจากนี้หลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาศรีสุริยราชวิทยาลัย ยังเป็นหลักสูตรที่เน้นให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล เป็นการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ เพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่หลากหลาย เนื่องจากการจัดการเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น จำเป็นต้องสร้างความคุ้นเคยกับผู้เรียน การเข้าใจในธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน รวมถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ และมีการผลิตสื่อการเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย จากที่กล่าวมานักศึกษาจึงมีประสบการณ์ผ่านกระบวนการในการปฏิบัติงานจริงสู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอนหลากหลายแหล่งความรู้สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี (Dachakupt, 2007) โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็นรายด้าน มีประเด็นการอภิปรายผลทั้งสิ้น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศรีสุริยราชวิทยาลัย ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และมีสมรรถนะย่อยในระดับสูงทุกสมรรถนะย่อย ซึ่งสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูง แต่เป็นสมรรถนะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสมรรถนะย่อยด้านอื่น คือ การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีและสื่อนวัตกรรมได้เหมาะสมกับการ

เรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก การใช้คอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อวัตกรรมการ รวมถึงการใช้สื่อวัตกรรมการเรียนรู้อย่างคุ้มค่าต่อประโยชน์ที่ได้รับ สะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษามีสมรรถนะเกี่ยวกับใช้และพัฒนาสื่อ วัตกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดีระดับหนึ่ง ซึ่งถ้ามีการพัฒนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักการเลือกใช้และผลิตสื่อที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย รวมถึงการตระหนักถึงการประยุกต์ใช้สื่อให้ สอดคล้องกับผู้เรียนและบริบทท้องถิ่นได้ จะทำให้นักศึกษาเกิดสมรรถนะการใช้สื่ออย่างคุ้มค่ามาก ยิ่งขึ้น เพื่อลดการใช้งบประมาณโดยไม่จำเป็น ซึ่งหลักการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยควรมี หลักในการเลือกที่คำนึงถึง ความเหมาะสม ความน่าเชื่อถือ ความน่าสนใจ ความสมดุล เทคนิค ราคา และหลักการใช้ได้แก่ หลักความพร้อม หลักการปฏิบัติ หลักการกำกับดูแล และหลักการประเมินผล โดยครูเป็นผู้จัดเตรียม ส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งการใช้สื่ออย่างคุ้มค่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะในประเด็นนี้ เนื่องจากการสะท้อนถึงการพัฒนาและเลือกใช้ สื่ออย่างยั่งยืน โดยควรคำนึงถึง ราคากับความคุ้มค่าต่อประโยชน์ที่ได้รับ สามารถใช้ได้หลายครั้ง ใช้ได้ ยาวนาน มีความคงทน แข็งแรง (Ruangrit, 2018)

2. ประเด็นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม โดยผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ด้านการจัด สภาพแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และมีสมรรถนะอยู่ในระดับสูงทุกสมรรถนะย่อย ซึ่งสมรรถนะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูง แต่เป็นสมรรถนะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสมรรถนะย่อยด้านอื่น คือ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในด้านนี้นั้น นอกจากปัจจัยด้านบุคคลแล้ว ปัจจัยแวดล้อมด้านกายภาพก็มีผลต่อสมรรถนะของนักศึกษาเช่นกัน เนื่องจากโครงสร้างอาคารที่ไม่เอื้อต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก ปฐมวัยเท่าที่ควร แต่ก็ยังสามารถจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียนได้อยู่ในระดับดี ซึ่งถ้ามีการวางแผน ที่ดีสามารถพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้ นอกจากนี้ควรมีการเปลี่ยนหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เช่น ชั้นวางของ เครื่องเล่นตามมุมต่าง ๆ ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาสมรรถนะได้อย่างเต็ม ศักยภาพ

นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของโรงเรียนในบาง ประเด็น เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย นำไปสู่การจัดสภาพแวดล้อม เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการจัดสภาพแวดล้อมทำได้อยู่ ในระดับสูง ซึ่งถ้าจะพัฒนาให้นักศึกษามีสมรรถนะอยู่ในระดับที่สูงมากนั้น สิ่งที่สำคัญในการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนี้ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการสร้าง ความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับหลักการ จัดสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัยใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านภายนอกห้องเรียน ควรมีการจัดอาคารสถานที่ และบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัย สวยงาม สร้างบรรยากาศให้ปลอดภัย โปร่งสบาย ใกล้ชิด ธรรมชาติ และกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมในชุมชน มีเครื่องเล่นสนามที่ตั้งในตำแหน่งที่ปลอดภัย อยู่ในสภาพดี เครื่องเล่นควรทำจากวัสดุธรรมชาติที่หาได้ง่ายในห้องเรียน จัดบริเวณสำหรับเล่นให้มีความหลากหลายทั้งในร่มและกลางแจ้ง มีพื้นผิวแตกต่างกัน เช่น หญ้า ดิน ปูน ไม้ โดยคำนึงถึงความ ปลอดภัยและการดูแลรักษา มีสถานที่ประกอบอาหารเป็นสัดส่วน สะอาด ส่วนด้านภายในห้องเรียน ควรมีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอและสม่ำเสมอทั่วห้อง โต๊ะเก้าอี้มีขนาดเหมาะสมกับวัย น้ำหนักเบาให้เด็กเคลื่อนย้ายได้โดยสะดวกเด็กแต่ละคนมีเครื่องใช้ส่วนตัวในการทำความสะอาด

ร่างกาย และเครื่องใช้ในการนอน โดยจัดเก็บเป็นระเบียบ สวยงาม ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการตกแต่งห้องเรียนให้สวยงาม เลือกสรรวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่มีความสร้างสรรค์ ทนทาน หลากหลายมาใช้งาน โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและความทนทาน มีการจัดระบบการวางวัสดุอุปกรณ์ให้เด็กหยิบใช้ได้โดยสะดวก มีการตรวจสอบความสะอาด ความพร้อมในการใช้งานของวัสดุอุปกรณ์และสื่ออย่างสม่ำเสมอ (Cate et al., 2006)

3. ประเด็นเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล โดยผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีสมรรถนะด้านการวัดและการประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และมีสมรรถนะอยู่ในระดับสูงทุกสมรรถนะย่อย ซึ่งประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 อันดับ คือ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ และการสร้างหรือเลือกใช้เครื่องมือในการประเมินผลพัฒนาการและการเรียนรู้ เนื่องจากการประเมินผลพัฒนาการนั้นโรงเรียนจะมีหน้าที่ออกแบบเครื่องมือและวิธีการประเมินตามแนวทางของโรงเรียน และมีครูเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ส่งผลให้นักศึกษามีโอกาสได้เรียนรู้กระบวนการประเมินพัฒนาการการตามสภาพจริง และการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลพัฒนาการเด็กด้วยวิธีการที่หลากหลายได้ดีในระดับหนึ่ง ซึ่งถ้าโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านนี้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง อาจอยู่ในรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลในการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย หรือให้นักศึกษาได้เลือกใช้หรือการสร้างเครื่องมือด้วยตนเอง จะทำให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านนี้อย่างเต็มศักยภาพ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดเนื่องจากการประเมินพัฒนาการเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินควบคู่กันไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Ministry of Education (2017b) เสนอว่าการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์เพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

1.1 สถาบันฝึกหัดครูและสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับรูปแบบการปฏิบัติงานให้มีแนวทางที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 นักศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อม และการวัดและการประเมินผล โดยเฉพาะในด้านที่สมรรถนะต่ำกว่าด้านอื่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการพัฒนาโปรแกรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครูปฐมวัยในด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับสมรรถนะของนักศึกษาครูปฐมวัย

2.2 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนักศึกษาคณะครุศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงควรมีการศึกษาและเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาคณะครุศึกษามหาวิทยาลัยในชั้นปีอื่น ๆ และกลุ่มมหาวิทยาลัยที่มีความแตกต่างกันของบริบทเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากขึ้น

References

- Cate, N. et al. (2006). *rāingān kānwichai rūang kānphatthanā rūpbæp kānchatkān rian kānsōn radap 'anubān samrap sathān suksā khōng 'ongkōn pokkhōng sūan thōngthin* [Research Report titled: The development of a teaching and learning model in kindergarten for educational institutions of local administrative organizations]. n.p.
- Dachakupt, P. (2007). *thaksa hā C phūa kānphatthanā nūai kān rianrū læ kānchatkān rian kānsōn bæp būranākān* [5C skills for develop Learning and teaching management integrated]. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Dachakupt, P. and Khaengkhan, P. (2008). *samatthana khurū læ nāothāng kānphatthanā khurū nai sangkhom thī plianplāng* [Teacher competencies and guidelines for teacher development in a changing society]. Bangkok: Prikwarn Graphic.
- Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage. (2019). *laksūt khru sātra bandit sākha wichākān suksā pathommawai (hā pī) laksūt prapprung Phō.Sō. sōngphanhārōihoksip* [Bachelor of education, Early childhood education (5 years), Revised curriculum year 2017]. Pathum Thani: Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage.
- Jaruariyanon, W. (2014). *rūpbæp kānbōrihān chatkān kān fuk prasopkān wichāchīp khurū phūa phatthanā khunnaphāp khurū yuk mai* [The model for management of teacher professional experience training to develop the modern teachers' quality]. *Journal of Education Studies*. 42(2), 104-116.
- Kaemkate, W. (2009). *withī withayākān wichai thāng phruttkam sāt* [Research methodology in behavioral sciences]. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Ministry of Education. (2017a). *laksūt kānsuksā pathommawai Phutthasakkarāt sōngphanhārōihoksip* [Early childhood education curriculum in B.E. 2560]. Bangkok: Kurusapa Ladprao.

- Ministry of Education. (2017b). **čamnuān kharāčchakān khru pathommawai nai sathan suksā čamnæk tām phēt** [Number of early childhood teachers in schools classified by sex]. (Documents not published).
- National Institute for Development of Teachers, Faculty Staff and Educational Personnel. (2006). **kānpromoēn samatthana khru læ bukkhalākōn thāngkān suksā phūa čattham phāen phatthanā ton'ēng (ID - PLAN) læ phāen phatthanā khwām kāonā thāng wichāchīp (CAREER PLAN)** [An assessment of teachers and educational personnel's competencies for the development of ID-PLAN and CAREER PLAN]. Nakhon Pathom: Academic Department, Project for Development System of Teachers and Educational Personnel.
- Office of the Education Council. (2007). **nayōbāi læ yutthasāt kānphatthanā dek pathommawai (sū - hā pī) raya yāo Phō.Sō. sōngphanhārōihāsip - sōngphanhārōihāsipkāo** [Policies and strategies of development for young children (0-5 years), long term 2007-2016]. Bangkok: VTC Communication.
- Office of the Education Council. (2010). **rāingān kānwīchāi rūang saphāp panhā læ nāothāng kē panhā kānčatkān rīan kānsōn thī song phon tō kānphatthanā khunnaphāp phū rīan nai radap kānsuksā naphūn thān** [Research Report titled: A problems and solutions to teaching and learning problems that affect the quality of learners development in basic education]. Bangkok: VTC Communication.
- Office of the Higher Education Commission. (2019). **čamnuān naksuksā chan pī thī hā sākhā wichākān suksā pathommawai klum mahāwitthayālai rāčchaphat thī kamlang patibatkān sōn nai sathan suksā pīkānsuksā sōngphanhārōihoksip'et** [Number of 5th year students in Early Childhood Education Program Rajabhat University group currently teaching in academic year 2018]. (Documents not published).
- Ruangrit, N. (2018). **pramūan sāra chut wichā kānchāi nawattakam sū læ theknōlōyī phūa phatthanā dek pathommawai dān rāngkai nūai thī sām** [Course subject Information: The use of innovation, media and technology for the development of preschool children in physical aspect, unit 3]. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2018). **Early Childhood Care and Education (ECCE) Teacher Competency Framework for Southeast Asia (SEA)**. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.